

ΜΕΟ ΜΥΤΩΣΗ ΤΟΥ
"straightness must be destroyed"
της Saffo Papantonopoulou

11

ΙΙΣΙΟΤΗΤΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΟ ΚΟΤΑΟΤΡΟΦΕΙ

Εισαγωγή

Το κείμενο της Saffo Papantonopoulou “Straightness must be destroyed”¹ δημοσιεύτηκε στο βιβλίο “Queering Anarchism: Addressing and Undressing Power and Desire” το 2012 στις ΗΠΑ από την AK Press.² Αποτελεί μία ανθολογία κειμένων με βασικούς άξονες τη λοξότητα και τον αναρχισμό αφού όπως παρουσιάζεται και στην εισαγωγή του βιβλίου κάποιοι από τους στόχους του είναι να λοξοποιήσει το αναρχικά κίνηματα αλλά και να αναρχίσει τη λοξά (queer, βλέπε παρακάτω). Όλα τα κείμενα που εμπεριέχονται σε αυτή, προσπαθούν να αναδείξουν τη συμβατότητα των αναρχικών και λοξών (queer) διεκδικήσεων και προταγμάτων, και την ανάγκη συνειδητοποίησης αυτής, έτσι ώστε να μπορεί να είναι πραγματικά αντιεξουσιαστικός ο αγώνας που δίνουμε.

Η στόχευση αυτής της ανθολογίας μας βρήκε πάρα πολύ σύμφωνα/ες/ους και αποφασίσαμε να μεταφράσουμε ένα από τα κείμενα. Συνθέσαμε μια λίστα από κείμενα που θα θέλαμε να δούμε μεταφρασμένα στα ελληνικά, δίνοντας ταυτόχρονη σημασία και στο πολιτικό λόγο που θέλαμε να παράξουμε, αλλά και σε πρακτικά ζητήματα, όπως η έκταση του κείμενου και η πολυπλοκότητα της γλώσσας του. Μην έχοντας κάποια βαθιά εμπειρία στην μετάφραση κειμένων, τουλάχιστον όχι όλα από μας, και δεδομένου ότι η μετάφραση θέλαμε να είναι μια πραγματικά συλλογική διαδικασία, έπρεπε να υπάρχει η άνεση συμμετοχής από όλα μας. Έτσι ήταν αναγκαίο η επιλογή μας να είναι ένα κείμενο απλό και σε μια έκταση

-
- 1 Πριν 5 χρόνια μια ομάδα από τη Θεσσαλονίκη, συγκεκριμένα η massqueerraid, έκανε μια μετάφραση του ίδιου κειμένου. Ένα από τα πράγματα που επέλεξε η ομάδα ήταν το γένος στο κείμενο να είναι αποκλειστικά το θηλυκό, σε αντίθεση με εμάς που χρησιμοποιήσαμε όλα τα γένη. Ένα άλλο διαφορετικό στοιχείο είναι ότι όρους όπως το queerness και το straightness τους άφησαν ως είχαν ενώ εμείς κάναμε μια προσπάθεια απόδοσης τους στην ελληνική γλώσσα.
 - 2 Η AK Press είναι μια αναρχική κολεκτίβα, η οποία λειτουργεί αποκλειστικά από τους/ις/α εργαζόμενους/ες/α, που εκδίδει και μοιράζει ριζοσπαστικό υλικό από το 1990 στις Η.Π.Α.

που θα ήταν εύκολα διαχειρίσιμη. Θεωρήσαμε πως το συγκεκριμένο κείμενο θα ήταν μια αφετηρία ώστε να γνωριστούμε και να ζυμωθούμε πολιτικά μέσα από την οριζόντια και πάντοτε άμεση διαδικασία της μετάφρασης του. Παράλληλα, είχαμε τη διάθεση να το κάνουμε όσο το δυνατόν καλύτερα, δηλαδή να καταφέρουμε να μεταφέρουμε το κείμενο λαμβάνοντας υπόψη την “ελληνική πραγματικότητα” και διατηρώντας το άμεσο και απλό ύφος του.

Για εμάς οι πρακτικοί λόγοι επιλογής δεν σήμαιναν πως θα κάναμε πολιτικές εκπώσεις σε κανένα επίπεδο. Θεωρήσαμε λειτουργικότερο να επιλέξουμε ένα κείμενο που θα πρόσθετε επιπλέον στοιχεία στο διάλογο γύρω από την σιςετεροπατριαρχία στα κινήματα μας - ειδικά στη συνθήκη οπού κινηματικοί χώροι και ομάδες είναι εχθρικά απέναντι σε οποιαδήποτε αναφορά στα έμφυλα συστήματα καταπίεσης που αναπαράγουν - και θα μας έδινε περισσότερα εφόδια ώστε να κατανοήσουμε ακόμα καλύτερα την πολυπλοκότητα τους. Νιώσαμε την ανάγκη να ασχοληθούμε με αυτό το κείμενο ώστε να γίνει ένα εργαλείο αυτομόρφωσης και κατανόησης των μεταξύ μας σχέσεων εντός και εκτός των κινήματων. Γνωρίζαμε πως η διαδικασία μετάφρασης, ειδικά όταν πρέπει να εισαχθούν νεοτερισμοί σε αυτήν, είναι αρκετά πολύπλοκη. Γνωρίζαμε πως θα προέκυπταν διαφωνίες αναφορικά με όρους και πως τους αντιλαμβανόμαστε. Αυτά ακριβώς ήταν που μας έκαναν να θέλουμε ακόμα περισσότερο όχι μόνο να μεταφράσουμε το κείμενο για τη δική μας αυτομόρφωση και ζύμωση άλλα και να προσπαθήσουμε να το επικοινωνήσουμε πέρα από εμάς. Θεωρούμε πως όλα τα παραπάνω είναι σοβαροί λόγοι ώστε να μεταφραστεί στα ελληνικά και να ενταχθεί αυτός ο τρόπος ανάλυσης στα δικά μας πλαίσια και έτσι να έχουμε μια ευρύτερη αντίληψη και κατανόηση των συστημάτων που διαπερνούν, διαμορφώνουν και κυριαρχούν τις μεταξύ μας σχέσεις, τις πολιτικές και προσωπικές.

Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίσαμε στη μετάφραση του κειμένου είναι το πως να μεταφράσουμε τον όρο *straightness*. Το πρόβλημα είναι ότι στα ελληνικά το στρέιτ αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο σεξουαλικό προσανατολισμό, ενώ η Saffo εννοεί κάτι

πολύ διαφορετικό που περιλαμβάνει έναν ολόκληρο τρόπο σκέψης και διαμόρφωσης της κοινωνίας. Όπως γράφει η ίδια στο κείμενο, το straightness “δεν είναι ούτε σεξουαλικός προσανατολισμός, ούτε μια ταυτότητα, αλλά... ένα πολυδιάστατο σύνολο κοινωνικών κανόνων που αστυνομεύει τα σώματά μας, τα μυαλά μας, τις επιθυμίες και τους τρόπους που αλληλεπιδρούμε με τα άλλα όντα”. Αν γράφαμε αυτή την έννοια με οποιοδήποτε τρόπο που περιλαμβάνει κάποια εκδοχή της λέξης στρέιτ (αμετάφραστο straightness, στρέιτ, ή στρεϊτίλα) θα παρερμηνεύονταν το νόημα του κειμένου ήδη από τον τίτλο του. Η πιο κοντινή λέξη στα ελληνικά είναι η “κανονικότητα”, αλλά κι αυτή διαφέρει από αυτό που η Saffo ονομάζει straightness.

Έτσι, επιλέξαμε να δημιουργήσουμε μια νέα λέξη, την *ισιότητα*. Αυτό που η Saffo περιγράφει ως straightness είναι μια πολύ πραγματική κατάσταση που λειτουργεί καταπιεστικά για όλα μας, αλλά για το οποίο δεν υπάρχει λέξη στην ελληνική γλώσσα. Χρειάζονταν λοιπόν να του δώσουμε ένα όνομα για να μπορούμε να το επικοινωνήσουμε.

Επίσης, η Saffo τοποθετεί το *queer* ή το *queerness* αντιθετικά με την ισιότητα: το queer “είναι εξ’ ορισμού το αντίθετο της ισιότητας”, όπως γράφει. Η Saffo νοηματοδοτεί το queer με τη σημασία που γνωρίζουμε και που έχει καθιερωθεί να λέμε στα ελληνικά αμετάφραστο. Για να διατηρήσουμε την αντιπαράθεση μεταξύ straightness και queerness, προτιμήσαμε να μεταφράσουμε το queerness ως λοξότητα και το queer ως λόξα. Το να είσαι λοξό - περίεργο, ιδιότροπο, στραβό - σημαίνει πως προσδιορίζεις το εαυτό σου διαφορετικά απ’ ότι σε θέλει η κυρίαρχη κανονικότητα. Πως αντί να αποδέχεσαι τους όρους της ισιότητας και να γίνεις “ίσιο”, όπως υποτίθεται ότι πρέπει να είναι ένας καθώς πρέπει “πολίτης” - “γυναίκα” ή “άντρας” - αγκαλιάζεις τη διαφορετικότητά σου και τη διαφορετικότητα των άλλων όντων και “λοξάινεις”.

Καθώς η κοινωνία, τα κινήματα, και ο τρόπος σκέψης μας αλλάζουν, δημιουργούνται νέες καταστάσεις και νοήματα και χρειαζόμαστε νέες λέξεις για να τα περιγράψουμε και να τα

επικοινωνήσουμε. Αντί να περιοριζόμαστε από τον οπισθοδρομισμό της ελληνικής γλώσσας, κάνουμε και στη γλώσσα την απελευθέρωση που θέλουμε να κάνουμε στις ζωές μας.

Η διαδικασία της συλλογικής μετάφρασης, καθώς και το αποτέλεσμα της, δεν αποτελούν μόνο μια πράξη αντίστασης στον υπάρχοντα λόγο. Επιλέγοντας να εκφράσουμε τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τα εαυτά μας και τις σχέσεις μας ή μεταφέροντας το λόγο κάποιας που μας βρίσκει σύμφωνα, είναι ένας από τους τρόπους να καταστήσουμε υπαρκτό έναν «άλλο», ένα λοξό τρόπο που μπορούμε να φέρουμε τα σώματα μας. Η διαρκής αυτομόρφωση μας επιτρέπει να φανταζόμαστε όλο και καταλληλότερους τρόπους να αντιμετωπίσουμε όλες τις μορφές που παίρνει η καταπίεση που βιώνουμε. Η ύπαρξη και η κυκλοφορία ενός κειμένου που καταφέρει με απλό λόγο να εξηγήσει τη σημασία που έχει η ρήξη με την ισιότητα και την σιςετεροκανονικότητα στον ευρύτερο αντιεξουσιαστικό/αναρχικό αγώνα, τη βρίσκουμε ζωτική. Η συνεχής ενδοσκόπηση, στοχεύοντας στον εντοπισμό και το ξερίζωμα εξουσιαστικών συμπεριφορών στα ίδια μας τα εαυτά, αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες του αγώνα ενάντια στην εξουσία. Παράλληλα, όσο σημαντική είναι η καταστροφή του υπάρχοντος συστήματος, άλλο τόσο σημαντική είναι και η δημιουργία χώρου να εκφραστούν όλοι οι τρόποι του υπάρχειν και του σχετίζεσθαι, που δεν υπακούνε σε αυτό.

Νιώθουμε ότι πρωτοβουλίες σαν αυτή που πήραμε με την παρούσα μετάφραση, λείπουν από αυτό που ονομάζουμε κινηματικό αναρχικό χώρο. Στη δικιά μας εκτίμηση δεν είναι δύο διαφορετικοί αγώνες που μπορούν να συγκεραστούν, αλλά πρόκειται για τον ίδιο ακριβώς αγώνα, παρόλο που σε διάφορες στιγμές του χρόνου έχουν βρεθεί σε διάσταση, ακόμα και σε αντιπαράθεση. Η μετάφραση και η κοινοποίηση αυτού του κειμένου από μας, αποτελεί μια πολιτική κίνηση για να αναδείξουμε την επιτακτικότητα αυτής της συνειδητοποίησης, λαμβάνοντας υπόψη την παρούσα κατάσταση.

Η ισιότητα πρέπει να καταστραφεί

Είναι σώμα!

Ένα μωρό γεννιέται. Ο γιατρός σφραγίζει το σώμα του με ένα φύλο. “Συγχαρητήρια, είναι αγόρι!” “Είναι κορίτσι!” Για τα σώματα που δε φαίνεται να ταιριάζουν εύκολα στις κατηγορίες “αρσενικό” ή “θηλυκό”, η γιατρός - σχεδόν πάντα - θα τα αντιμετωπίσει σαν επείγον περιστατικό. Οι γονείς θα εκβιαστούν για να επιβληθεί παραβιαστικό χειρουργείο ακρωτηριάζοντας τα όργανα του μωρού ώστε να φαίνεται ότι ταιριάζουν εύκολα σε αυτές τις κατηγορίες. Για όλα τα σώματα παρ' όλα αυτά, η κατηγορία "είναι αγόρι" ή "είναι κορίτσι" πρέπει να εφαρμοστεί στο μωρό. Από τη στιγμή που γεννιόμαστε, τα σώματα μας εντάσσονται σε ένα κοινωνικό σύστημα στο οποίο υπάρχουν δύο φύλα. Αυτό το σύστημα βασίζεται στο μύθο ότι μόνο αυτά είναι “φυσικά”. Η ετεροκανονική μας κοινωνία θεωρεί επιτακτική την κατηγοριοποίηση όλων μας σε “αγόρι” ή “κορίτσι” - σε σημείο που δε θα διστάσει να ασκήσει βία σε ίντερσεξ σώματα ώστε να τους αποδώσουν αυτή την ταμπέλα.

Για κάποιο λόγο η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων ταυτίζεται με το φύλο που του ανατέθηκε στη γέννηση, χωρίς τη συναίνεση του. (Αυτή την πλειονότητα την ονομάζουμε σις, τα υπόλοιπα είμαστε τρανς, τζεντερκουερ, ρευστόφυλα κλπ). Από την άλλη, η συντριπτική πλειονότητα φαίνεται να αποδέχεται χωρίς αντίσταση σχεδόν οτιδήποτε. Μετά από αυτό μεγαλώνουμε και μαθαίνουμε ένα κάρο άλλους ρόλους που προέρχονται από τις ταμπέλες "αγόρι" ή "κορίτσι". Αυτές οι ταμπέλες καθορίζουν με τι παιχνίδια υποτίθεται ότι πρέπει να παίζουμε, τι περιμένουν (οι άλλοι) από μας σε κοινωνικές καταστάσεις, μέχρι και τι σεξουαλικές επιθυμίες θα έπρεπε να έχουμε. Δεν υπάρχει διαφυγή από όλα αυτά, είναι παντού. Το να τολμήσεις να σπάσεις αυτά τα πρότυπα μπορεί να

οδηγήσει σε βίαια τιμωρία. Αυτά τα πρότυπα και οι απειλές που τα στηρίζουν, είναι όλα μέρος της ισιότητας.

Η ισιότητα δεν είναι ούτε σεξουαλικός προσανατολισμός, ούτε μια ταυτότητα, αλλά ένα σύστημα κοινωνικών σχέσεων. Έτσι, η ισιότητα, μοιάζει πολύ με τον καπιταλισμό. Η ισιότητα είναι ένα πολυδιάστατο σύνολο κοινωνικών κανόνων που αστυνομεύει τα σώματά μας, τα μυαλά μας, τις επιθυμίες και τους τρόπους που αλληλεπιδρούμε με τα άλλα. Η ισιότητα μας λέει ότι άνθρωποι με συγκεκριμένα σώματα πρέπει να είναι άντρες και άλλες πρέπει να είναι γυναίκες. Μας λέει ότι οι άντρες πρέπει να συμπεριφέρονται με συγκεκριμένους τρόπους και οι γυναίκες με άλλους. Μας λέει ότι πρέπει να έχουμε συγκεκριμένα είδη επιθυμιών και όχι άλλα. Μας λέει ότι πρέπει να γαμιόμαστε με συγκεκριμένους ανθρώπους, σε συγκεκριμένες στάσεις, για συγκεκριμένους λόγους. Μπορούμε να αλλάξουμε κάποιες πλευρές της ισιότητας, για παράδειγμα τον αγώνα για τον γκέι γάμο, όπου προσπαθεί να δώσει προνόμια σε συγκεκριμένα μονογαμικά, κανονιστικά γκέι ζευγάρια χωρίς να προκαλεί συνολικά τον κρατικό θεσμό του γάμου - αλλά τελικά χρειάζεται να καταστρέψουμε αυτό το σύστημα που αστυνομεύει κάθε πλευρά της ύπαρξής μας - από το πιο προσωπικό μέχρι το πιο δημόσιο.

Όπως κάθε άλλο σύστημα κοινωνικών σχέσεων, η ισιότητα είναι και κάτι που βρίσκεται στον κόσμο “εκεί έξω” που ονομάζουμε “κοινωνία” ή “cιστημα” καθώς και κάτι το οποίο βρίσκεται “μέσα” - στα κεφάλια, στις καρδιές και τα μυαλά μας - είναι κάτι που κάνουμε σε άλλους ανθρώπους όπως το κάνουμε και στα εαυτά μας. Για τους ανθρώπους που ονομάζουν τις εαυτές τους “στρέιτ” είναι κάτι που πρέπει συνεχώς να αποδεικνύουν και να επανεπιβεβαιώνουν. Αυτό επειδή η ισιότητα είναι μια απιθανότητα. Ο ιδανικός άντρας και η ιδανική γυναίκα είναι απίθανα ιδανικά. Κανένα δε ταιριάζει απόλυτα σε αυτά. Μέρος της ισιότητας ως κοινωνικό σύστημα είναι η συλλογική προσπάθεια επιβολής όσων το ακολουθούν να αναγκάσουν τα εαυτά τους και τα γύρω τους να ανταποκριθούν σε

αυτόν τον ορισμό. Να σκοτώσουν την εσωτερική λόξα με σκοπό να ταιριάξουν στο καλούπι της ισιότητας. Αυτές είναι οι εσωτερικές της αντιφάσεις.

Η καταστροφή της ισιότητας δε θα σήμαινε τη καταστροφή της ετεροσεξουαλικότητας. “Γυναίκες” και “άντρες” θα συνεχίσουν να υπάρχουν. “Γυναίκες” και “άντρες” θα συνεχίσουν να γαμιούνται. Η καταστροφή της ισιότητας ωστόσο θα σήμαινε τη καταστροφή ενός συνόλου από νόρμες, θεωρήσεις και ιεραρχικά δομημένες κοινωνικές σχέσεις που μας επιβάλλονται καταναγκαστικά. Η καταστροφή της ισιότητας θα σήμαινε ότι δεν θα μας είναι πλέον αυτονόητο ότι το να γεννιέσαι με ένα συγκεκριμένο σώμα σε κάνει “άντρα” ή “γυναίκα”. Η καταστροφή της ισιότητας θα σήμαινε ότι δεν θα μας είναι πλέον αυτονόητο ότι άνθρωποι με συγκεκριμένα σώματα θα επιθυμούν συγκεκριμένους τύπους άλλων σωμάτων. Η καταστροφή της ισιότητας θα σήμαινε τη καταστροφή της ιδανικής “γυναίκας” και του ιδανικού “άντρα”. Η καταστροφή της ισιότητας θα σήμαινε ένα κόσμο στον οποίο όλα τα σώματά μας, όλες μας οι επιθυμίες, όλα μας τα φύλα, όλες μας οι συναινετικές σεξουαλικότητες, θα είναι σεβαστές και βιώσιμες.

Λοξάινοντας τον σκατόκοσμο

Η λόξα είναι εξ’ ορισμού το αντίθετο της ισιότητας. Η λόξα είναι το σύνολο κάθε επιθυμίας, κάθε σώματος, και κάθε μορφής σχέσεων που είναι απαγορευμένες από την ισιότητα. Η λόξα περιλαμβάνει το τρανς, την ομοερωτικότητα, το BDSM, το να μην αποδέχεσαι τις κυρίαρχες ταυτότητες φύλου, ακόμα και την ιδέα ότι δυο ετερόφυλοι άνδρες που είναι φίλοι μπορούν να κρατιούνται χέρι-χέρι δημόσια. Η λόξα είναι οτιδήποτε δεν είναι η ισιότητα. Η λόξα είναι κάθε επιθυμία και κάθε τρόπος ύπαρξης που δεν επιτρέπεται υπό αυτό το καθεστώς. Η λοξή απελευθέρωση επιδιώκει να απελευθερώσει όλες αυτές τις μορφές έκφρασης – στο βαθμό που

είναι συναινετικές. Η λοξή απελευθέρωση είναι η καταστροφή της ισιότητας. Η λοξή απελευθέρωση είναι η κατάργηση της ιεράρχησης των φύλων, καθώς και της ιεράρχησης που βασίζεται στην σεξουαλική επιθυμία. Η ισιότητα, αντιθέτως, είναι ιεραρχία. Μέρος του αναρχικού αγώνα είναι να δημιουργηθούν χώροι εκτός αυτών των ιεραρχιών, στις σκιές αυτού του κόσμου. Δηλαδή, η καταστροφή της ισιότητας (και η δημιουργία εναλλακτικών στις σκιές της) είναι *αδιαχώριστη* από την αναρχική επανάσταση.

Υπάρχουν όντα¹ στη ζωή μου που είναι κυρίως ετερόφυλα, που ταυτίζονται με το φύλο που τους αποδόθηκε στη γέννηση, που ζουν σε μονογαμικές σχέσεις, αλλά τα οποία θεωρώ λοξά. Τι εννοώ με αυτό; Υπάρχει πολύ μεγάλη διαφορά μεταξύ αυτών που έχουν αποδεχτεί την κυρίαρχη τάξη πραγμάτων επειδή αυτό τους έχουν πει και δεν το έχουν αμφισβητήσει ποτέ, και αυτών που έχουν πραγματικά αυτοαμφισβητήσει. Άμα το έχεις ψάξει μέσα σου και έχεις προκαλέσει την εαυτή σου και έφτασες στο συμπέρασμα ότι νιώθεις να είσαι το φύλο που σου ανατέθηκε στη γέννηση, ότι σε ελκύουν σεξουαλικά τα άτομα του “αντίθετου” φύλου κλπ, τότε αυτό είναι τελείως διαφορετικό από κάποιους που αυτοπροσδιορίζονται ως “στρέιτ” γιατί δεν έχουν αμφισβητήσει τις κοινωνικές νόρμες τις

1 Σε πολλά σημεία του κειμένου μεταφράζουμε τη λέξη “people” ως “όντα”. Ο πρώτος λόγος είναι πως, εφόσον η συγγραφέας αναφέρεται σε ανθρώπινα όντα και όχι στον “λαό” (που είναι η κυριολεκτική μετάφραση του people) θεωρούμε πως οι δυο συνηθέστερες μεταφράσεις του people ως “άνθρωποι” ή “άτομα” είναι ανεπαρκείς, αν όχι προβληματικές: Η έννοια του ατόμου (στα αγγλικά individual) επικεντρώνεται στη μεμονωμένη ατομικότητα και όχι στη συλλογική διάδραση μεταξύ όντων, ενώ η έννοια του ανθρώπου (στα αγγλικά human ή human being) αναφέρεται σε μια πολύ αφηρημένη και γενική “ανθρωπότητα”.

Ο δεύτερος λόγος αφορά την προσπάθεια μας να αλλάξουμε τη γλώσσα με τρόπο που να διευκολύνει την έκφραση των απελευθερωτικών ιδεών μας. Η λέξη ον αναφέρεται σε “κάθε τι που υπάρχει”, και έτσι θεωρούμε ότι η χρήση της υπονοεί το σεβασμό στο δικαίωμα της ύπαρξης και αυτοδιάθεσης κάθε όντος. Επιπλέον, μπορεί να συμπεριλάβει τα μη ανθρώπινα όντα. Γι’ αυτό το να μιλάμε για όντα αντί για “άτομα” ή “ανθρώπους” προτάσσει ένα συμπεριληπτικό και απελευθερωτικό πρόταγμα. (ΣτΜ)

ισιότητας. Το να μην αμφισβητείς αυτές τις νόρμες, μέσα σου και στις σχέσεις με τους άλλους γύρω σου, είναι το να παίζεις με τους κανόνες της κυρίαρχης τάξης της ισιότητας. Το να τους αμφισβητήσεις, ανεξάρτητα από τα συμπεράσματα που μπορεί να καταλήξεις, είναι μια επαναστατική πράξη.

Η ισιότητα δεν βγάζει νόημα: Οι εσωτερικές της αντιφάσεις

Θέλω να εξετάσω μερικά βασικά παραδείγματα του πως η ισιότητα λειτουργεί στην κοινωνία μας. Θέλω να εισαχθώ σε αυτό αναγνωρίζοντας ότι υπάρχει τεράστια ποικιλία ανάμεσα στις διάφορες κουλτούρες σε σχέση με τις νόρμες του κοινωνικού και βιολογικού φύλου. Σε περίπτωση που αναρωτιέστε για το δικό μου μπαγκκράουντ. Είμαι ένα λοξό, τρανςτζέντερ, τριτόφυλο αναρχικό. Η οικογένεια μου είναι ελληνοαιγυπτιακή και η μητέρα μου ήταν πρόσφυγα πολέμου. Γεννήθηκα στις ΗΠΑ και δεν έχω σκοπό να το γενικεύσω για άλλες κουλτούρες. Ωστόσο, ελπίζω και πιστεύω πως αυτές οι ιδέες θα αποδειχθούν σχετικές σε διάφορα προκείμενα. Όλα αυτά τα παραδείγματα είναι φαντασμένα σαν να συμβαίνουν στις ΗΠΑ, αλλά ίσως θα μπορούσαν να μεταφραστούν και να μετατραπούν ώστε να αντιπροσωπεύουν τα καθεστώτα κοινωνικού και βιολογικού φύλου σε άλλες κουλτούρες και πλαίσια.

Ένας σις, ετερόφυλος, εργάτης άντρας θέλει να παντρευτεί την κοπέλα του. Η κοπέλα του είναι μια σις, ετερόφυλη γυναίκα που προέρχεται από ένα μεσαιотаξικό μπαγκκράουντ, αλλά προς το παρόν είναι ταπί. Εκείνη αισθάνεται πως δικαιούται ένα πολύ ακριβό διαμαντένιο δαχτυλίδι αρραβώνα. Εκείνος αισθάνεται μια κάποια απόρριψη από αυτό, “γιατί θα πρέπει να πληρώσω για κάτι τόσο ακριβό για εκείνη”, σκέφτεται. Εκείνη αισθάνεται πληγωμένη από αυτό και πως εκείνος δεν την αγαπά αρκετά. Μαλώνουν γι’ αυτό. Τελικά, εκείνος παίρνει δάνεια και τυχάραι τις πιστωτικές του κάρτες για να της αγοράσει το δαχτυλίδι. Τα χρήματα που δανείζεται από τη

βιομηχανία πιστωτικών καρτών, και που έχουν σαν αποτέλεσμα να γίνει σκλάβος του χρέους του για χρόνια μέχρι να ξεχρεώσει, υποστηρίζουν το εμπόριο στη νότια, κεντρική και δυτική Αφρική. Εκεί, άνθρωποι έχουν σφαγιαστεί, κοινωνίες έχουν κομματιαστεί, για να τροφοδοτήσουν την πείνα των δυτικών για τα αστραφτερά αντικείμενα.

Αυτός είναι ένας τρόπος με τον οποίο η ισιότητα ως σύστημα κοινωνικών σχέσεων τροφοδοτεί και τροφοδοτείται από τον καπιταλισμό, ειδικά τον καπιταλιστικό οικονομικό νεοαποικιοκρατισμό και την αποστολή του να ρημάξει τους ανθρώπους και τη γη του παγκόσμιου νότου. Και τα δύο μέλη του ζευγαριού καταπιέζονται και πληγώνονται από ένα σύνολο κοινωνικών επιταγών, που υπάρχει έξω από αυτά, οι οποίες επιβάλλουν τους σωστούς και λάθος τρόπους που μπορούν να εκφράσουν τα μεταξύ τους συναισθήματα. Εκείνη νιώθει πως δικαιούται ένα διαμάντι και εκείνος νιώθει πληγωμένος αν δεν το παρέχει. Αναμένεται να το παράσχει και αισθάνεται πως αμφισβητείται η αρρενωπότητα του αν δεν το κάνει. Στο τέλος, καταλήγει να είναι δέσμιος με χρέη στις τράπεζες και τις εταιρείες πιστωτικών καρτών που έχουν τεράστιο κέρδος από αυτά τα δύο άτομα. Η ισιότητα τους είναι καθοριστικής σημασίας για ένα καπιταλιστικό σύνολο κοινωνικών σχέσεων που είναι χτισμένο πάνω στην περιβαλλοντική καταστροφή και στη γενοκτονία ατόμων στο παγκόσμιο νότο, ενώ ταυτόχρονα τους παραδίδει σε ένα θεσμό σκλαβιάς χρέους.

Δύο ετερόφυλοι σις άντρες είναι κολλητοί φίλοι και νιώθουν βαθιά αγάπη ο ένας για τον άλλο. Βρίσκουν ευκαιρίες για να εκφράσουν τη στοργή που νιώθουν χωρίς να προκαλέσουν το προνόμιο που απολαμβάνουν ως ετερόφυλοι, δημιουργώντας υποσυνείδητα δικαιολογίες για να αγγίζονται. Ευτυχώς γι' αυτούς, υπάρχει μια πληθώρα τέτοιων μορφών έκφρασης στην ίσια κοινωνία – η πάλη, για παράδειγμα. Η ίσια κοινωνία είναι γεμάτη με υποτιθέμενα ασεξουαλικές δικαιολογίες που επιτρέπουν σε δυο

αρσενικά σώματα να αγγίζονται. Αλλά αυτοί οι δύο άντρες ποτέ δεν θα πιαστούν απλά. Βλέπουμε πως το θέμα δεν είναι απλά πως αυτοί είναι ίσοι - εξετάζουμε την ισιότητα σαν κάτι πέρα από μια ταυτότητα – αντίθετα, η ισιότητα είναι ένα εσωτερικευμένο σύνολο κοινωνικών σχέσεων που υπαγορεύουν τους αποδεκτούς και τους μη αποδεκτούς τρόπους με τους οποίους μπορούν οι δυο τους να έχουν σωματική επαφή. Η πάλη, το πόγκο στις συναυλίες, διάφορα καψώνια, και η πραγματική φυσική βία... αυτά είναι όλα πλαίσια μέσω των οποίων σφυρηλατούνται κυριολεκτικά οι εσωτερικές αντιφάσεις της ισιότητας.

Ένας στις άντρας αυτοπροσδιορίζεται ως ετερόφυλος και είναι βαθιά ομοφοβικός. Γνωρίζει μια γυναίκα που του αρέσει και πηγαίνουν να κάνουν σεξ. Κατά τη διάρκεια του σεξ ανακαλύπτει ότι η γυναίκα έχει ανδρικά γεννητικά όργανα. Φρικόρει και γίνεται βίαιος απέναντι της. Αυτός είναι ένας φόβος με τον οποίο ζουν συνεχώς πολλές τρανς γυναίκες, σαν αυτή. Τη δέρνει και την χαρακτηρίζει με απαξιωτικούς όρους, όπως “αυτό” ή “πουστρόνι”. Όμως, κάπου στην πίσω πλευρά του μυαλού του, προσπαθεί να τιμωρήσει ένα κομμάτι του εαυτού του, ένα κομμάτι του που κατά βάθος αναζήτησε αυτή τη γυναίκα ενώ ήξερε ότι είναι τρανς, ένα κομμάτι του που τον κάνει να νιώθει πολύ άβολα. Εξ’ αρχής αυτή η γυναίκα έγινε στόχος του, πρώτον στόχος για τις απωθημένες του επιθυμίες, και δεύτερον στόχος των προσωπικών του φόβων ως αποτέλεσμα αυτών των επιθυμιών. Η περιθωριακή της κατάσταση, ως γυναίκα, και ειδικότερα ως τρανς γυναίκα, του επέτρεψε να τη ξεφτιλίσει και να τη χρησιμοποιήσει σαν μέσο προβολής όλων όσων μισεί στον εαυτό του, οτιδήποτε αφορά αυτόν που δεν ανταποκρίνεται στη δική του εσωτερικευμένη ισιότητα. Αυτή η γυναίκα είναι ένα μέσο διαφυγής των εσωτερικευμένων αντιφάσεων της ισιότητας, και μπορεί να το πληρώσει με τη ζωή της.

Ένας στις νέος μαθαίνει για την αναρχία πηγαίνοντας σε πανκ συναυλίες. Νιώθει άσχετος αλλά δεν θέλει να το δείξει. Ακούει από τους φίλους του για το πως φέρονται οι “πραγματικοί” πάνκηδες και

οι “πραγματικοί” αναρχικοί, είναι όλα απίστευτα μάτσο. Νιώθει πίεση να επιτελέσει μια συγκεκριμένη μορφή αναρχισμού επειδή νιώθει πως αν δεν το κάνει θα απειληθεί η αρρενωπότητα του. Κάποιοι μεγαλύτεροι (σις ετερόφυλοι άντρες) αναρχικοί τον πιέζουν να συμμετάσχει σε μια δράση που περιλαμβάνει καταστροφή περιουσίας. Το παιδί δε νιώθει άνετα με αυτό, αλλά νιώθει την ανάγκη να αποδείξει τον εαυτό του, να αποδείξει την ίσια αρρενωπότητα του. Συλλαμβάνεται και αποδεικνύεται ότι οι μεγαλύτεροι αναρχικοί που τον πίεζαν ήταν ασφαλίτες που του την έστησαν. Εκμεταλλεύτηκαν την αδυναμία του, ιδιαίτερα την ανάγκη του να επιτελέσει μια συγκεκριμένη μορφή αναρχικής ίσιας αρρενωπότητας, προκειμένου να τον παγιδεύσουν. Το παιδί κατέληξε να περάσει πολύ καιρό στην φυλακή. Ανεξάρτητα από τις επιθυμίες που μπορεί να έχει αυτό το παιδί, η λοξή απελευθέρωση θα του είχε δώσει τη δύναμη να είναι ευάλωτος, τη δύναμη να πει όχι και να μην τσιμπήσει το δόλωμα της αρρενωπότητας από τους μπάτσους. Η ειρωνεία είναι ότι αυτή η μορφή της ίσιας αρρενωπότητας είναι μια τεράστια αδυναμία των ίσιων αντρών και όσων συναναστρέφονται μαζί τους. Με άλλα λόγια, η ισιότητα είναι απειλή για την ασφάλεια των αναρχικών ομάδων.²

Διάφορες λοξές πλευρές υπάρχουν μέσα στο καθένα μας. Τα άτομα που αυτοπροσδιορίζονται ως “στρείτ” είναι όντα που, στον ένα ή στον άλλο βαθμό, έχουν καταπιέσει τις λοξές πλευρές τους. Αλλά αυτό δεν σημαίνει πως δεν αναδύονται ποτέ. Αυτές είναι οι αντιφάσεις της ισιότητας. Οι τρόποι με τους οποίους τα ίσια άτομα αστυνομεύουν τη δική τους ισιότητα και μετά (συχνά βίαια) προβάλλουν τα τραύματά τους σε άλλα όντα (ιδιαίτερα σε λοξά και

² Σημειώστε πως δεν υποστηρίζω πως υπάρχει κάτι ενδογενώς ίσιο στην καταστροφή περιουσίας. Υπάρχουν πολλά αναρχικά όντα που εφαρμόζουν τέτοιες μορφές φυσικών δράσεων, περιλαμβανομένης της καταστροφής περιουσίας και άλλων δράσεων, με τρόπους που δείχνουν ευαισθησία στους εσωτερικούς συσχετισμούς δύναμης. Αυτό που με νοιάζει δεν είναι οι συγκεκριμένες μορφές των αναρχικών πολιτικών, αλλά η μάτσο κουλτούρα που υπάρχει στο εσωτερικό πολλών αναρχικών ομάδων και οι τρόποι με τους οποίους η ματσίλα κάνει ευάλωτους τους ίσιους άντρες.

τρανς όντα) αποτελούν μορφές ψυχολογικής και φυσικής βίας που είναι έμφυτες στον κοινωνικό θεσμό της ισιότητας. Αυτή η ισιότητα καταπιέζει κυρίως τα λοξά όντα, για παράδειγμα, τη γυναίκα που αντιμετώπισε τρανσφοβική βία. Αλλά περιορίζει επίσης και τα όντα που αποδέχονται την ισιότητα. Τα αναγκάζει να πάρουν δάνεια για να αφομοιωθούν σε ένα συγκεκριμένο μοντέλο έκφρασης αγάπης. Τα αναγκάζει να σκοτώσουν ένα μέρος του εαυτού τους, συχνά θέτοντας σε κίνδυνο τα ίδια και όσα βρίσκονται κοντά τους. Αυτός ο αγώνας για την κατάργηση της ισιότητας είναι ένας αγώνας που εξελίσσεται τόσο μέσα στις αναρχικές και αντικαπιταλιστικές κοινότητες, όσο και στο σύνολο της καπιταλιστικής κοινωνίας.

Η λοξή απελευθέρωση είναι για όλα: Λοξαινοντας την αναρχία

Τι σημαίνουν όλα αυτά; Για αρχή, άμα ξύνεις το κεφάλι σου και αναρωτιέσαι αν υπάρχει ακόμα κάτι το οποίο λέμε ίσιος άνθρωπος - καλώς. Αν η ιδέα σου για το τι είναι κανονικό έχει κλονιστεί έστω και λίγο - καλώς. Όλα μας με τον έναν ή τον άλλον τρόπο είμαστε αποξενωμένα, περιορισμένα ή καταπιεσμένα από τους έμφυλους και σεξουαλικούς ρόλους. Με άλλα λόγια, το δίδαγμα αυτής της ιστορίας δεν είναι μόνο ότι η ισότητα πρέπει να καταστραφεί αλλά και η λοξή απελευθέρωση είναι για όλα/όλες/όλους. Σίγουρα υπάρχουν άνθρωποι που έχουν ή μετέχουν μεγάλο μερίδιο του προνομίου της ισιότητας - δεν μπορούμε να το ξεχάσουμε αυτό. Αλλά αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι: φέρεσαι εσύ με έναν τρόπο που ενισχύει την ισιότητα ως καταπιεστικό κοινωνικό θεσμό; (Για παράδειγμα, κάνεις υποθέσεις για το φύλο των ανθρώπων; Υποθέτεις ότι οι άνθρωποι είναι ετεροφυλοφιλοί; Κάνεις υποθέσεις για τα άρθρα που προτιμάνε οι άνθρωποι χωρίς να δείχνεις καμιά ευαισθησία, είσαι επικριτικό με όντα που θεωρείς εσύ ότι δεν εντάσσονται στα κυρίαρχα πρότυπα των φύλων κλπ;) Αν αμφισβητείς τους τρόπους που έχεις ενσαρκώσει τις ίσιες μορφές των κοινωνικών σχέσεων και ακούς τους ανθρώπους με λιγότερο προνόμιο ισιότητας τότε θα γίνεις

κατά κάποιο τρόπο λιγότερο ίσιος. Θα γίνεις και εσύ μέρος της λύσης δημιουργώντας ένα καλύτερο κόσμο για τα λοξά και τα τρανς άτομα και τις λοξές έμφυλες εμπειρίες του φύλου και της σεξουαλικότητας μέσα στις σκιές αυτού του κόσμου.

Όταν μιλάμε για λοξότητα ως κάτι ξέχωρο από την ταυτότητα και πέρα από τα λοξά άτομα το βλέπουμε ως σύνολο επιθυμιών, σχέσεων, τρόπων δράσης, και μορφών φύλων και σεξουαλικότητας που καταπιέζονται βίαια με διάφορα μέσα από την ισότητα αυτή που επιμένει ότι τα σώματα πρέπει να είναι είτε αρσενικά ή θηλυκά. Είναι η ισότητα που υπαγορεύει ότι τα σώματα όσων δεν εντάσσονται στο δυιστικό μοντέλο (κοινωνικού ή βιολογικού) φύλου, πρέπει να ακρωτηριάζονται στην γέννηση. Είναι η ισότητα που υπαγορεύει ότι οι άνθρωποι με θηλυκό σώμα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως γυναίκες και να φέρονται ως γυναίκες. Είναι η ισότητα αυτή που μας περιορίζει σε συγκεκριμένους αποδεκτούς τρόπους να εκφράζουμε τις επιθυμίες μας. Όλα όσα/όσες/όσοι τολμάνε να αμφισβητήσουν αυτές τις εντολές, και οι επιθυμίες που βρίσκονται έξω από αυτές - αυτό είναι λοξότητα.

Όσα από μας ζουν με εμφανή τρόπο έξω από τις ίσιες νόρμες, συχνά έρχονται αντιμέτωπα με την βία. Τρανς γυναίκες, drag queens, θηλυκά γκέι αγόρια μαζί με αρσενικές λεσβίες και τρανς άντρες είναι ο πιο κοινός στόχος των ίσιων ανδρών που προβάλλουν τα δικά τους τραύματα γύρω από το φύλο και τη σεξουαλικότητα. Οι ίσιοι άνθρωποι, ιδιαίτερα οι ίσιοι άνδρες, ως άνθρωποι με τα περισσότερα προνόμια φύλου και σεξουαλικότητας στην κοινωνία μας, έχουν υποχρέωση ως μέλη του αναρχικού κινήματος, να ξεμάθουν τις δικές τους έμφυλες και σεξουαλικές υποθέσεις. Όλα μας έχουμε την υποχρέωση να ξεμάθουμε την ισότητα, να ξεμάθουμε τους τρόπους που έχουμε κοινωνικοποιηθεί στην ισότητα, όπως και τους τρόπους που έχουμε κοινωνικοποιηθεί στον καπιταλισμό.

Υπάρχει ένα παλιό καταστασιακό σύνθημα που λέει “σκοτώσε το μπάτσο μέσα σου”. Το να σκοτώσεις το μπάτσο μέσα σου σημαίνει να καταργήσεις τους καπιταλιστικούς τρόπους σκέψης, να

καταργήσεις τα μηνύματα που το κράτος μας ταΐζει και που έχουμε εσωτερικεύσει. Αυτό είναι μία δύσκολη, επίπονη διαδικασία. Μέρος του να σκοτώσεις το μπάτσο μέσα σου και να τσακίσεις τις εσωτερικευμένες ιεραρχίες σημαίνει να αποδομήσεις τις μορφές της καταπίεσης που έχεις εσωτερικεύσει. Ταξική κοινωνία, ρατσισμός, λευκή επικυριαρχία, πατριαρχία, η κυρίαρχη κουλτούρα της νεότητας, της ψυχικής και σωματικής αρτιμέλειας. Όλες αυτές οι μορφές καταπίεσης είναι μέρος των συστηματικών ιεραρχιών που εσωτερικεύουμε. Όλα όσα είναι αναρχικά και θέλουν να δουλέψουν για να δημιουργήσουν καλύτερους κόσμους χρειάζεται να δώσουν όλους αυτούς τους αγώνες μέσα τους ως μέρος ενός ευρύτερου αντικαπιταλιστικού, αντικρατικού αγώνα. Μέρος του να σκοτώσεις το μπάτσο μέσα σου είναι να αντιμετωπίσεις την εσωτερικευμένη ισιότητα.

Ο αγώνας για την απελευθέρωση επεκτείνεται από το μικρό μέχρι το μεγάλο και τούμπαλιν. Από το μικρό κόσμο των προσωπικών μας σχέσεων - βαθειά μέσα στα μυαλά μας, τα σώματά μας, τις ψυχές μας - μέχρι το μεγάλο κόσμο του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού, ο αγώνας για τη λοξή απελευθέρωση και ο αγώνας για να τσακίσουμε την ισιότητα είναι αδιαχώρηστοι από τον αντικαπιταλιστικό και αντικρατικό αγώνα. Η συλλογική προσπάθεια για να τσακίσουμε την ισιότητα μακροπρόθεσμα μας οφελεί όλες/όλα/όλους. Η συλλογική προσπάθεια για να τσακίσουμε την ισιότητα και να επιτρέψουμε σε λοξές μορφές του φύλου, της σεξουαλικότητας, της ταυτότητας και της επιτέλεσης να βγουν από τη ντουλάπα και να μπουν στο δικό μας αντικαπιταλιστικό αγώνα - αυτό είναι απελευθερωτικό για όλες/όλα/όλους. Το να αφιερώσουμε χρόνο για να επανεξετάσουμε τη γλώσσα την οποία χρησιμοποιούμε για να επικοινωνήσουμε το φύλο και τη σεξουαλικότητα και τις υποθέσεις που κάνουμε για τα σώματα και τις επιθυμίες των ανθρώπων (συμπεριλαμβανομένων και των δικών μας), δεν είναι μόνο απόλυτα αναγκαίο για την συμπερίληψη των λοξών ανθρώπων στον αγώνα μας, αλλά είναι αναγκαίο για τη συμπερίληψη της λοξότητας που είναι παρούσα σε όλα μας. Αυτού του είδους η λοξή πρακτική, και η

ριζοσπαστική συμπερίληψη που επιτρέπει, είναι απόλυτα αναγκαία σε κάθε αυθεντικό αντιεραρχικό, αντικαπιταλιστικό και αντικρατικό αγώνα.

